

lipu tempo

nanpa kala

ISSN 2752-4639

977 2752 463 00 6

>Hello! You're looking at lipu tempo, a magazine written in Toki Pona.
Maybe you're new and want to know more about this language. Great!
This page hopes to answer some of your questions.

What is Toki Pona?

Toki Pona is an elegant minimal language. It was created by the Canadian linguist Sonja Lang in 2001. It has only got 14 letters and about 130 words.

Why would I learn Toki Pona?

Despite how tiny the language is, it is still possible to describe any concept with it. This might fascinate you. Maybe you just want to take a break from the complex world we live in. Or perhaps you just want to talk to your friends without others knowing what you're saying.

How can I learn Toki Pona, and where can I use it?

There is the official book: Toki Pona: The Language of Good by Sonja Lang. It teaches how to use Toki Pona. Sonja made a Toki Pona Dictionary too. There are also several free online courses. You can find Toki Pona groups and learning resources on tokipona.org, the official website, as well as on our own website: liputempo.org.

T

Do you want to contribute?
That's great! You can join us on liputempo.org. We communicate in a Discord server.

sina wile pala tawa lipu tempo la
o tawa lipu liputempo.org · lon
ona la sina ken tawa ma mi · jan
pali li toki lon ona · sina kama
lon kulupu la ni li pon a ·

All text and images in this document are licenced under a [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/) licence, unless indicated otherwise.

sina wile pana anu ante e ijo pi
lipu ni la o lon nasin · nimi nasin
li lon poka pi ijo ni la o lon ona ·
tawa ijo ali ante pi lipu ni la
o lon nasin CC BY-SA 4.0 .

jan pali

jo

jan Alonola + jan Kasape + jan Ke Tami
+ jan Lim + jan Sonatan + waso + kje Weku
li toki.

jan Alonola + jan Juwan + jan Kasape
+ jan Ke Tami + jan Simiman + jan Siwa
+ jan Turmu li alasa e pákala toki.

jan Alonola + jan Ke Tami + jan Meki
+ kje Weku li sitelen.

jan Simo li sitelen e sitelen sinpin.

jan Kasape li sijelo e lipu.

jan Alipi + jan Alonola + jan Sonatan
li lawa e kulupu.

kulupu 3 tempo kulupu
pi ma Ansetan

sona 4 kala li ken ala
ken waso?

6 kala Kupi mute
li lon tan seme?

7 lipu Kojo en
linluwi majuna

8 tempo sike sin
li lon ma Asjia

9 o kama kala a
10 kala li ken seme?

11 jan alas li kulupu
lon ma Potuke

12 nasin sewi la kala

musi 12 telo li monsuta

14 toki kala tu

15 seme li mi

kala li sona seme?

kala li tawa seme?

lipu tempo ni la

sina kama sona
e ijo kala mute

e ijo telo mute a.

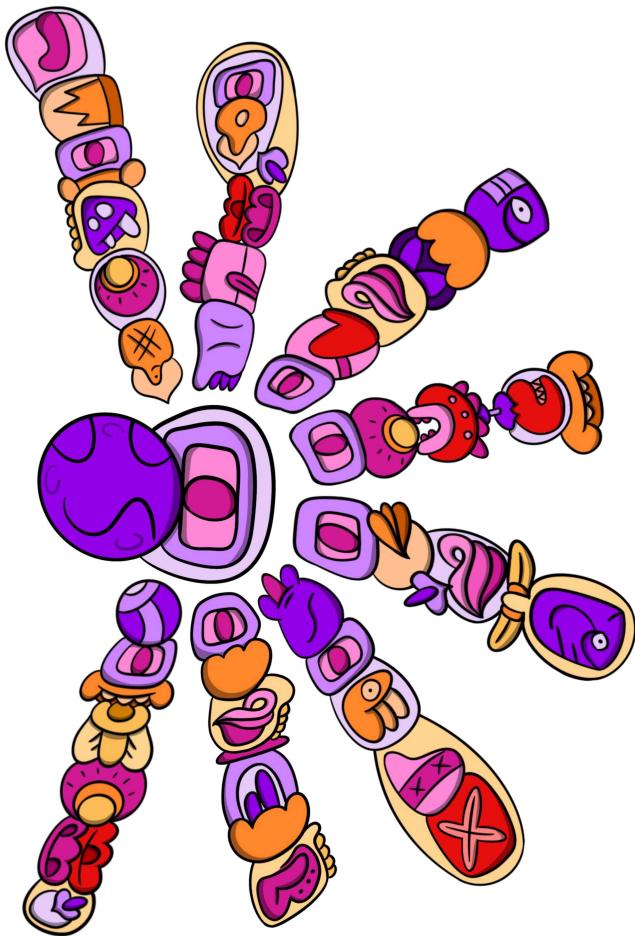
kin la jan Kasape
li toki e tempo kulupu
pi toki pona
lon ma Netelan.

o moku e kala poma!

- jan Sonatan

tan jan Alonola

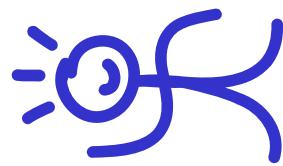
seme li mi

= insa mi la ilo pilin tu wan li lon
mi moku e telo, sina moku e kon
sijelo mi li ko li kiwem ala
mi tawa lon telo sama kala
mi pilin ike tan pakala la
mi pana e telo pimeja a
noka luka tu wan li lon lawa mi
jan li pilin e ni: mi wawa li suli

lipu ni li tan kulupu
lipu tempo e.V.
kulupu ni li lon ma Aken .
ona li lon ma Tosi .

mi pana e lipu ni
lipu tempo naarpa 2025.

o kama pona

lon lipu tempo!
tempo pini la mijо
e kala lili lon pokи.
jan Alonola kin
li jo e kala.

lipu tempo ni la
sina kama sona
e ijo kala mute

e ijo telo mute a.
kin la jan Kasape
li toki e tempo kulupu
pi toki pona
lon ma Netelan.

o moku e kala poma!

- jan Sonatan

toki kala tu

tan jan Ke Tami

→ telo li laso lon sewi la,
telo li pimeja lon anpa.
pimeja li ike tawa kala
li ken pakala.
kala ala li kama lon pimeja
li wile e pona kala.
suno li ken ala.
ken kama li awen ala.
awen pona kala li lili lon telo.
pimeja li moku e suno.
kama suno li lili.
taso suno li awen lon ala.
telo li tawa insa kala kama la
kala li wile e suno taso.
ijo ni ale li awen.
tempo la soweli li tawa anpa.
telo li pini ala e tawa soweli
li wile pakala e ona.
pimeja ni o pini wawa.
telo li suli lon soweli ni la
soweli li utala li kama ala ken anppa.
pimeja o weka.
pona li lon soweli.
suno li kama tan soweli.
utala li tan insa.
soweli li pana e pona tawa kala.
poka kala ale la suno lili li lon.
pimeja li pini lon tempo poka la
kala li moku e ona.

telo li laso.
lon sewi la, telo li pimeja lon.
anpa pimeja li ike.

tawa kala li ken.
pakala kala ala li kama lon.
pimeja li wile e pona kala.
suno li ken ala ken kama
li awen ala awen pona?
kala li lili lon telo pimeja
li moku e suno kama.
suno li lili taso.

suno li awen lon ala telo
li tawa insa kala.
kama la kala li wile e suno.
taso ijo ni ale li awen.
tempo la soweli li tawa.

anpa telo li pini ala e tawa.
soweli li wile pakala e ona pimeja.
ni o pini.
wawa telo li suli lon soweli.
ni la soweli li utala li kama ala ken.
anpa pimeja o.

weka pona li lon soweli.
suno li kama tan soweli utala
li tan insa soweli.
li pana e pona tawa kala poka.
kala ale la suno lili li lon.
li pini lon tempo.

poka la kala li moku e ona.
ni la kepeken toki Netelan la mi en jan
Panam li toki e ni tawa ona : toki pona
li semme • mi tu li toki la jan kute li toki e ni :
toki pona li musi • jan ante kin li kute
li toki e ni : lon kalama la toki pona li sama
toki Intonesia • mi toki mute • mi pilin
pona • musi la kulupu pi toki pona li weka la
mi awen toki e toki pona • taso lon kulupu
sin .

tempo kulupu pi ma Ansetan

tan jan Kasape

sitelein → li tan jan Ke Tami
sitelein ↓ li tan jan Alonola

→ o **oko** e **kon** • ken la sina oko e waso anu
pipi • o oko e ma • ken la sina oko e soweli
anu akesi • o oko e telo • ken la sina oko
e kala anu kasi .

taso sina oko ala e ijo mute • kon en ma en
telo li jo e pipi lili a e soweli lili a e kala
lili a • ona ali li mute nasa • jan li palii la ona
lioko ala e ona • taso pipi mute en kala
mute li moku e ona li wawa tan ona .

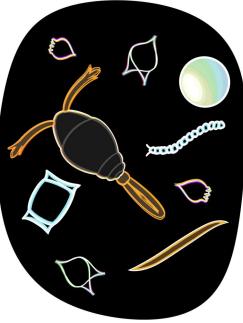
lon ma Netelan la lon ma lili Ansetan la lon
suno nanpa mute luka pi mun nanpa wan pi
sike ni la jan Ana en jan Jonatan en mi
Kasape en soweli Kate en jan Ke Tami en
jan Mateja en jan Panan en jan Simiman
li kama kulupu li tawa tomo sona li kama
sona e ijo lili ni mute .

ona li mute suli li ante suli • mi oko e ona
kepeken ilo wawa anu oko jan taso • ona

li moku e suno • ona ante li tawa nasa e ona
kepeken liinha • ona ante li ken lete suli
li kama ala moli • ijo ni li sama ala a jan .
sona mute ona li musi a .
suno li weka la mi moku e poki Poki • ona ali
li jo e pan e kasi e telo e waso anu soweli
anu kala anu ala .

moku li weka la kulupu li kama klipisi • mi
Kasape en jan Ke Tami en jan Panan li tawa
tomo kepeken pokil li tokil lon pokil • jan ante
li lon pokisama li kute e toki mi ion tempo
suli • mi pini toki la ona li toki Inli e ni tawa
mi : <mi wile sona e ijo sina • ni li pona ala
pona> • ni la mi toki Netelan e ni tawa
ona : <pona a> • ni la lon tempo lili la ona
li toki ala li samsa kiwen 'musi a • ken suli la
ona li isipin¹ e ni : mi ali li tan ma weka
li ken ala toki Netelan .

ni la kepeken toki Netelan la mi en jan
Panam li toki e ni tawa ona : toki pona
li semme • mi tu li toki la jan kute li toki e ni :
toki pona li musi • jan ante kin li kute
li toki e ni : lon kalama la toki pona li sama
toki Intonesia • mi toki mute • mi pilin
pona • musi la kulupu pi toki pona li weka la
mi awen toki e toki pona • taso lon kulupu
sin .

Kala li ken ala ken waso?

**tan jan Ke Tami
sitelein li tan kije Weku**

➔ **waso li ken ijo seme?** ijo seme li ken waso? nimi Waso li ken toki pona e ijo seme? jan mute li pilin wawa; ni en ni en ni lon ijo la ijo li waso. jan ante mute kin li pilin wawa: ni ante en ni ante en ni ante li lon ijo la ijo li waso. nasin wan taso ala li lon. taso mi kama wile sona e nasin suli li mi pana e lipu tawa kulupu mute. lipu la sitelein ijo mute li lon li ken waso li ken waso ala. kulupu o toki: seme li ken waso, seme li waso ala? pini la, kulupu li ken toki e nasin ona pi nimi ni.

lon la lipu la kulupu li pana e nasin mute a. ijo li lon sewi li ona li waso. ijo li jo e luka lipu li tawa e lipu ni la ona li waso. ijo li tawa lon kon la ona li waso. ijo li tawa lon kon kepeken wawa ona taso la ona li waso. ijo li jo e linja mute pi tawa kon lon selo ona la ona li waso. ilo li waso ala. ilo li ken waso. ilo li waso ala, taso ona li ken sama waso. pipi li waso ala. pipi li ken waso. ijo li ken ala kama moli la ona li waso ala. uta waso li kiwen. aa. sitelein o pana e sona lon ni.

jan pona mi li tawa telo suli kepeken tomo tawa telo ona. open la kon sewi li pona. telo li pona kin. kala mute li lon telo. jan li kama jo e kala mute li pana e ona lon supa pi tomo tawa ona.

taso telo li open tawa wawa. kon li awen li tawa ala. telo li tawa tan seme? jan li sona ala! ona li open pilin monsuta. tempo lili kama la telo li sama nena li tawa anpa li tawa sewi. jan li ken ala lukin mute tan ni: nena telo li sama sinpin pimeja suli lon poka ale. ona li luka wawa e palisa pi tomo ona li awen.

jan li kute e mu. muli sama kalama suli pi soweli mute. tempo ni la ijo li lon sinpin telo. seme li ni? ijo li sama linja suli li tawa lon telo pimeja. ona li kama tan telo. ijo linja lijo e lawa. lawa ona li suli sama tomo sewi. oko ona li suli sama jan. uta ona li lupa pimeja li suli sama tomo tawa telo. sijelo ona li suli sama nasin telo li lon insa telo pimeja. monsuta li lon telo! monsuta li lukin li alasa moku e tomo tawa telo!

jan pona mi li tawa kepeken tempo lili li lanpan e kala ona tan supa. wawa mute la ona li pana kon e kala mute tawa monsuta. monsuta o moku e kala o moku ala e tomo!

sama ale la ijo ni li ken waso. sitelein tu wan ante la jan wan taso anu jan tu taso li toki e waso ala. ni li nanpa lili. jan mute mute mute luka wan li pana e pilin tawa lipu. taso seme li ante lon sitelein ni? waso nanpa wan la ken pi tawa sewi li lili anu ike. ona li wile awen lon ma. waso nanpa tu li sama waso ante tawa lukin, taso luka ona li lili. jan pi mute ala li sona e ni. taso ona li wile awen lon ma anu telo. waso

taso monsuta li mu li utala e tomo kepeken sijelo linja ona. palisa tomo li pakala. jan li ken ala awen lon palisa li anpa. lawa monsuta li kama suli li moku e alii tomo. jan li anpa lon uta monsuta.

ale li pimeja. jan li lon insa uta. ona li lukin ala li wile pilin. pilin nena li sama soweli moli. pilin luka li sama ko nasa. pilin kute li sama kon tawa. ale li monsuta. jan li pilin lili li pilin moli. ona o seme?

ona li lukin ala li pilin ala li pilin insa. ona li pilin insa e ni: mi wile ala moli! mi wawa! mi ken weka tan monsuta! taso nasin weka li seme?

jan li open kute sin. kon tawa li awen lon. kon li lon la nasin weka li lon kin! jan li kepeken wawa ale ona li tawa nasin pi kalama kon. ona li tawa sinpin li pakala e lawa ona lon sinpin. jan li pilin e sinpin kepeken luka. sinpin li kiwen. ona li kiwen uta monsuta. jan li pilin e ni: mi o awen lon ni la mi ken weka tan uta. monsuta li open tawa wawa li sewi li anpa e jan li suli e uta ona. telo li kama tan poka ale li sewi e jan. ale li pimeja. tawa li wawa. pilin ale li weka.

tempo suli kama la jan li open pilin sin. ona li pilin e ko lon sijelo. ona li kute e waso. ona li lukin e kon sewi laso. jan li kama sona e ni: telo li tawa e ona tawa ma. tomo tawa telo li weka. taso jan li molii ala tan monsuta li pona...

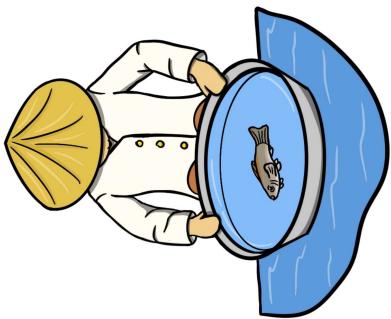
2

ni li toki monsuta pi jan pona mi. ona li lon ala lon? mi sona ala. taso mi sona e ni: mi o tawa ala telo o awen lon ma!

I

nasin sewi la kala

tan jan Alonola

→ **nasin sewi Puta** la jan li pana e kala tawa telo suli. tan seme? ma mute pi ma Asija la kala li suli tawa jan. ma Sonko la nimi kala li sama nimi ante (o lukin e toki mi “tempo sike sin li lon ma Asija”). kala Liju (鯉魚 ūyū) li suli a tawa jan. toki sin ala li kala li wille tawa sewi lon nasin telo. ona li tawa lupa pi akesi seli la ona li kama akesi seli! jan li toki e ni: kala Liju li tawa sewi pi lupa akesi seli (錦跋龙门). kon ona li ni: jan li pali mute a la ona li kama wawa a.

ma Nijon en ma Sonko la kala Nisikiko (錦鲤 nishikigoi) li suli kin. musi la ona li kala Liju tomo. kon ona li wawa. ken la sina sono e toki ni: yīn yáng 陰陽, ona li sama ni: pona en ike. suli en lili. sewi en anpa. walo en pimeja. sitelen pi sin ala la kala Niskiko li sama ona.

→ **mi lon ma**. mi sona pona e mal li pali lon ma. ona li pona tawa mi. taso telo suli li ante. ona li pimeja li monsuta tawa mi.

jan pona mi li jo e tomo tawa telo li tawa telo suli. ona li kama jo e kala tan telo pana e ona tawa mi. ona li pana la ona li awen lon tomo mi lon tempo pimeja. mi tu li toki mute li moku e kala. taso tempo pimeja ni la ona li jo e kala ala. toki ona li monsuta e mi...

nampa tu wan la luka li pakala. len li awen pona e luka. lukin la, ale li ken sona: waso ni li ken ala tawa lon tempo ni.

musi li la, tawa sewi taso li llawa ala e ken waso.

kulupu waso. jan luka tu tu anu jan luka luka luka tu anu jan pi nampa insa la sitelen pi kulupu ni li jo ala e waso. nanop ni li awen lili lon nanop pi kulupu pana.

→ **sitelen** tu tu li lon. ale kulupu li toki e waso lon sitelen ante la, sitelen tu wan li tan kulupu sama pi waso ante - jan sona li toki e ni li kulupu ni e waso mute. sitelen ni la, sijelo li ante a. ona li ken ala tawa sewi, li awen lon ma.

sitelen wan la jan sona li wile toki e soweli. ona li tawa lon tempo pimeja, li ken sona e ijo kepeken kute taso, li jo e kute suli tu e luka lipu suli. ona li jo ala e uta kiwen. ona li mama e waso lili la ona li pana e telo walo tawa ona. linja selo ona li sama ala linja pi waso ante. ona li ken nasa tawa waso ante, taso ona li awen a ken waso.

I

sijelo li sama waso anu seme? jan mute luka tu tu anu jan mute luka luka tu wan anujan pi nanop insa li toki e waso ala lon sitelen luka. ken waso li awen suli lon nanop, taso ken waso ala kin li kama suli. ijo pi sitelen ni li sama ala a waso ante tawa lukin. ona tu li ilo li ken tawa lon kon. ona wan li akesi pi sitelen taso li pana e seli tan uta. ona ante wan li soweli, li ken kama anpa tan kasi suli lon kon kepeken tempo suli. ona ante wan kin li kala. ilo en soweli en kala a. ante li suli. taso jio wan la ona

li sama waso ante: lon polka ona tu la lipu li lon li ken luka. kepeken lipu polka ni la ijo ni li ken aver lon kon a.

kala li ken waso a! (jan mute mute luka luka luka wan li toki e ni) kala ni li musi li kama lon sewi, li awen lon sewi tan telo la ona tawa mi. ona li tawa wawa tan telo la ona li ken awen taso. ona li kama lon selo telo la, ona li ken sin e tawa tan telo. kala suli li wile moku e kala waso la kala li ken weka tan telo lon tempo lili ni: o toki uta e toki ni ale pi kala waso.

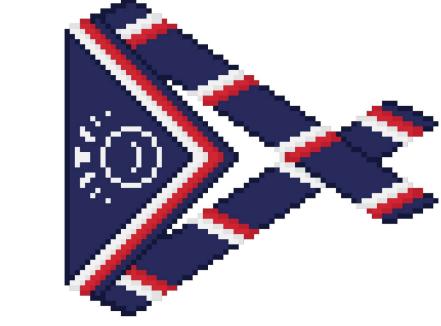
seme li waso ala? suli la, ijo tu tu li waso ala li jo ala e sijelo waso tawa lukin. sitelen wan la, soweli suwi li lon. ona li pona lon insa tomo, taso ona li waso tawa jan luka taso. jan li pana e sike e ilo tawa sewi la, jan mute luka wan anu jan mute luka tu anu sijelo li ante a. ona li ken ala tawa sewi, li awen lon ma.

→ **taso mi waso a!** lon. sina waso la, sina waso. ijo ante li toki e ijo ni kepeken nimi Waso la ona li waso. mi anu jan ante anu kulupu suli li toki pi ni ala la toki li tan sona ala anu ike. o waso.

telo li monsuta

tan jan Sonatan
sitelen li tan jan Meki

jan alasa li kulupu lon ma Potuke

tan waso
sitelen li tan jan Meki

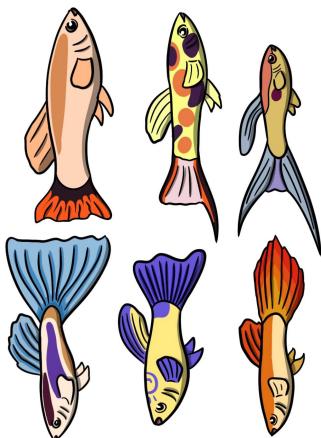
→ **sike ni** la jan alasa pi ma ale li kama kulupu lon ma Potuke. ni li kulupu alasa Mu (Moot) pi ma ale. ni li suli a tawa mi tan ni: mi kin lijan alasa li kama lon kulupu ni. taso nampa wan la jan alasa li seme?

jan alasa li alasa e seme?

jan alasa ni li alasa ala e soweli – ona li alasa e nasin pona. suli la, ona li jan pi kulupu alasa. kulupu alasa li kulupu pi jan lili li lon ma ale. lon kulupu la jan li ken sona e jan alasa ante e nasin alasa ante li ken tokli ken pali kulupu li ken kama sona e ni: jan alasa pi ma ante li seme? mi seme lon tempo kulupu?

kulupu li lon ma ante. kulupu Mu pi ma Potuke la, jan 5000 li lon. kulupu la jan alasa pi ma ante li ken kama sona e jan alasa ante e nasin alasa ante li ken tokli ken pali kulupu li ken kama sona e ni: jan alasa pi ma ante li seme? open pi tempo kulupu la kulupu ale li lon ma wan li musi. musi li pini la kulupu li kama kulupu lili mute a. kulupu lili la jan luka luka taso li lon – jan ni li ken kama tan ma mute a. kulupu lili ale li tawa ma ante lon ma Potuke li kama sona e ma Potuke. ona li ni lon tempo suno luka. ni li pini la kulupu lili ale li kama kulupu wan li lape lon ma kasi. ona li lape lon ma kasi lon tempo suno luka. pini la kulupu li musi sama open. ni li suli tan seme?

ora li suli tan ni: jan mute a pi ma mute a li kama wan. ona ale li lape kulupu, li moku kulupu, li pali kulupu. tempo mute a la ni li ken ala tan ijo mute. taso, kulupu alasa li ken e ni.

kala Kupi mute li lon tan seme?

tan jan Alonola

→ **tempo suli la** mi jo e kala lon pokи telо lon tomo mi. mi jo e kala Kupi tan ni taso: mi wile ala pali mute tan kala mi.

nanpa wan la jan Wilen Pete (Wilhelm Peters) li sitelen e kala Kupi. ona li pana e nimi ante tawa ona. taso jan Lopa Kupi (Robert Guppy) li alasal i pokи e ona li pana e ona tawa tomo sona pi ma Lonton. ma ni la jan li kama sona e kala ni li pana e nimi Kupi tawa ona. kala Kupi mute li lon. ni la jan li toki kin e kala pi mute suli (1,000,000), ona mute li lon tan ijo mute. kala meli en kala mijel i ante lukin. kala meli li pimeja walo li suli. kala mijie li kule a li lili. sike kule en linja kule li lon selo ona. kala mute li open lon sike mama. taso kala Kupi li kepeken ala e sike mama. kala lili li kama tan sijelo pi kala meli. kala tu li ken kama mute lon tempo lili. ni li pona tan ni: jan li ken pali e kala sin. taso ni li ike kin tan ni: kala tu pi mama sama li pali e kala lili li mute la sijelo ona li ike a.

tomo ala la kala Kupi li lon telо linja lon ma Amelika seli. taso tempo ni la ona li lon ma mute a. open la ona li lon taso telо pi namako ala. taso tempo ni la ona li ken lon

ona. kin la o pana e moku pona tawa ona. kala Kupi li pali lili. ona li pali ala ala. o awen pona e kala sina!

ma Potuke sona e ma Potuke. ona li ni lon tempo suno luka. ni li pini la kulupu lili ale li kama kulupu wan li lape lon ma kasi. ona li lape lon ma kasi lon tempo suno luka. pini la kulupu li musi sama open. ni li suli tan seme?

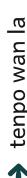
Kulupu Mu li seme?

kulupu Mu la jan majuna taso li ken lon. ni li suli a tan ni: tempo mute la kulupu alasa li pali tawa jan lili. taso tempo ni la jan majuna li ken musi kini. tempo sike ante la

kala li ken seme?

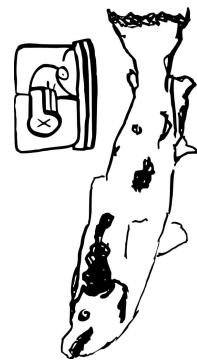
tan jan Lim

mi noka lon nasin wan
lon poka telo nasin wan.
lon ma, lon poka telo la,
kala suli wan li awen.

li tawa ala.

mi kama poka.
lukin e ona.
uta ona li open lili.
moli.

lon. taso: kala li ken ala ken sona e ona?

jan pi alasa sona li kama esun e kala mute.
jan li pana e ilo supa pi sitelen sama lon
insa pok telo. open la kala li wile utala
e sitelen ona. tempo suno ante la ona

li kama sona e ni: "nnn pali ale pi kala ante
li sama a mi". tempo poka la ona li utala ala,
li lukin taso e sitelen ona. ni la, jan li lape
e kala. lape la, jan li kule lili e selo anpa
kala. lape kala li pini la, kala li seme?
kepeken ilo pi sitelen sama la, kala li kama
lukin e kule nasa lon selo ona. kala li alasa
weka e ona kepeken kiwen. tan ni la mi ken
sona: kala li ken sona e ona.²

mi pilin utala.
kala li moli tan seme a?
jan li utala e ona tan musi taso anu seme?
jan alasa li sona alla sona e ken kala?

jan mute li sona ala e ken kala. kala li ken
ala tok i la, ona li ken ala tok i e ken ona. ni
la, nasin seme la mi ken sona e ken kala?
jan pi alasa sona li kama esun e kala mute.
jan li kuluputu e kala. li lape e kala ale.
kulupu kala wan la, jan li pana e telo ike lon
insa selo pi uta kala. kulupu kala nanpa tu
la, jan li pana e telo pi ike ala. lape kala
li pini la, kala li seme? kala pi telo ike
li tawa nasa, li uta e simpin pi pok telo. ijo
sin li kama lon insa pok telo ona la, ona
li lukin ala e ona, li awen lon. kala pi kulupu
ante li tawa pona. ijo sin li kama lon insa
poki telo la, ona li weka tan ona. tan ni la mi
ken sona: kala li ken pilin pakala.¹

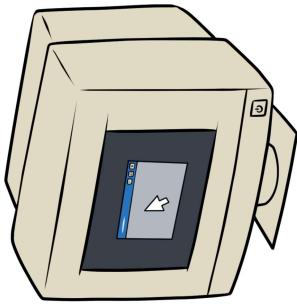
1 kala li ken pilin pakala:
doi.org/grq59v
2 kala li ken sone e ona:
doi.org/bcjsjn

3 kala li ken olin e kala:
doi.org/gr9kfj
4 kala li ken ike ante mute:
doi.org/n66m
5 kala li ken musi:
doi.org/n66m
6 kala li ken tonsi:
doi.org/n66b

I

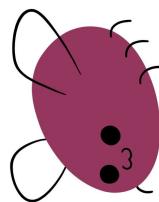
lipu Kojo en linluwi majuna

tan kije Weku

tempo ni la, nasin mute pi kama sona li ken
pana e sona tawa sina. sina wile e lipu pi ilo
Esijeme la, lipu Nijosisi (Neocities) li pona
mute! ona li jo e nasin pona pi kama sona.
kin la, ona li jo e kon mute sama linluwi
majuna. tempo ni la linluwi majuna li kama
suli tan ni jan mute li pilin ike tawa linluwi
sin.

tempo tawa moli pi lipu Kojo li anpa. tasoo, mi
pilin tawa moli pi lipu Kojo li anpa. tasoo, mi
pilin e ni. jan mute li pali e lipu pona la. jan
mute li pilin pona mute tawa linluwi! lipu mi
li pona mute tawa mi. tan ni: mi ken pali
e ijo pona mute tawa mi. mi mute li wile la,
mi mute li ken pali e linluwi pona, sama
linluwi majuna.

I

→ **tempo pini lili la**, lipu Kojo (Cohost) li moli.
mi en jan mute li pilin anpa. mi mute li tawa
seme? lipu Kojo li pona tan ni: lipu Kojo
li ante. tempo ni la linluwi¹ li sama mute.
lipu mute pi linluwi kulupu li pona ala a! mi
wile ala toki e lipu Tuwitaa. lipu suli pi mute
lili li wawa tawa linluwi. li alasa mute
e mani. lipu Kojo li jo ala e sitelen esun jaki.
lipu Kojo li jo ala e lipu lava pi ilo lava. lipu
Kojo li pona, li jo e ilo pali.
lon lipu Kojo la, jan li ken pali e lipu
kepeken ilo Esijeme (HTML). tan ona la, jan
mute li musi mute. jan li pali e sitelen,
e sitelen tawa, e musi tawa, e nasin pi kama
sona: ale lon lipu linluwi kulupu! lon lipu
Kojo la mi kama sona e ilo Esijeme. tan ona
la, jan mute pi lipu Kojo li tawa seme? mi
mute li tawa lipu linluwi pi mi mute!
sina kepeken ala e lipu Kojo la sina kin
li ken pali e lipu linluwi. sina pilin ike tawa
linluwi la, mi pilin pona tawa ni: sina pali
e lipu linluwi sama linluwi majuna² (anu
linluwi Web 1.0)! sina pilin monsuta tan ilo
Esijeme la, ilo Esijeme li ike ala! mi sona
e ni: jan mute li pali ala e toki ilo li ken
kepeken e ilo Esijeme.

¹ linluwi li kulupu suli pi ilo nanpa. linluwi li wan
e jan pi ma ale.
² majuna li sin ala. ijo majuna li lon tempo suli.

tempo sike sin li lon ma Asija

**tan jan Alonola
sielen li tan jan Meki**

➔ **ma mute lon ma Asija** (ma Sonko, ma Wije, ma Anku, ma Nijon) la tempo sike sin li lon suno nanpa mute luka tu tu (29) pi tempo sike (2025) ni. ma Sonko en ma poka la jan li nanpa ala e tempo sike li pana e nimi tawa ona – sarma lipu tempo a. nimi tu li lon li nimi soweli li nimi ijo. soweli luka tu tu en ijo luka li lon. soweli li ni: soweli lili, soweli mani, soweli loje primeja, soweli lili pi kute suli, akesi seli, akesi linja, soweli pi tawa monsi, soweli len, soweli jan, waso, soweli tomo alasa, soweli loje walo. ijo luka li ni: kasi, seli, ma, kiwen, telo. tempo sike ne li sike pi akesi linja kasi.

tempo seli li kama sin la tempo sike sin li lon. ni la musi pi sike sin li jo e nimi ni: musi pi tempo seli kama. ma Elopa en ma Amelika la tempo sike li ante. ma ni la jan li kepeken e nasin tempo pi sike suno. ma pi nasin sevi Isilan la jan li kepeken e nasin tempo pi sike mun. ma mute pi ma Asija la jan li kepeken e nasin tempo pi ijo tu ni: mun en suno. ma Sonko la musi ni li musi suli tawa jan. kulupu mama li kulupu li musi lon tempo ni.

soweli wawa ike li kama li wile pakala e jan. nimi ona li monsuta¹ pi tempo sike sin (年獸 Niánshòu). kalamama en loje en jelo li ike tawa monsuta. ante la tawa musi pi soweli wawa li lon. jan li tawa musi lon insa pi len soweli. tawa musi ni li ipona mute tawa jan.

¹ monsuta li soweli ike li wile pakala e jan

ijo mute ante li lon. ma mute li lon la tempo musi ni li ante mute a. ken la sina wile kin pana e moku suwi tawa jan sewi pi tomo moku. o musi! tempo sike pona tawa sin! **I**

Okama kala a

➔ **tempo esun ale la mi en jan mute a li tawa lon telo suli letete sama kala.** ni li musi a tawa mi li pona e sijelo mi. mi wile e ni: jan mute sin li ken musi ni. taso, mi ni tan seme?

ni li pona e sijelo sina. tawa telo li pona a tawa sijelo sina. ona li wawa e sijelo sina li lili e ken pakala pi sijelo sina. letete li suli e ken pona ni.

sina ken kama sona e jan pona ante. jan mutete li tawa lon telo suli letete. tempo mute la ona li lon kulupu. sina kin li ken lon kulupu li ken kama sona e jan pona sin!

ni li weka e pilin ike. sijelo sina li pilin ike la letete li ken weka e pilin ni. kin la, ona li ken weka e pilin ike lawa.

tempo suno pini la jan li moku mute. ona li moku e kala kin li pini ala moku e kala tan ni: nimi 'kala' li sama nimi 'jo kin' (yú 魚 kala, yú 餘 jo kin). jan li pana e lipu loje tawa jan lili. mani li lon lipu loje ni. suno sin li kama la jan li weka tan tomo li seli e ma sewi kepeken nasin ni: jan li seli e ilo pi tawa sewi. ko pimeja li lon insa ona. ona li sewi la ona li pakala suli li kalama suli li sama suno lili.

jan li kalama mute kepeken ilo pi tawa sewi tan seme? ilo suno loje en lipu loje mute li lon tan seme? tempo pini mute la jan li tok i ni: suno nampa wan pi sike sin la

ijo mute ante li lon. ma mute li lon la tempo musi ni li ante mute a. ken la sina wile kin pana e moku suwi tawa jan sewi pi tomo moku. o musi! tempo sike pona tawa sin! **I**

tan waso
sielen li tan jan Alonola

tan tawa la, sina o awen pona taso, tawa telo la, sina o awen pona kepeken nasin seme?

o lete mute ala: lete li ken pona e sina, taso lete mute li ike a tawa sijelo sina. o kepeken len pona. o awen ala lon telo lon tempo mute.

o tawa lon kulupu: sina taso li tawa lon telo la sina ken pakala. sina lon kulupu la jan ante li ken pona e sina. kin la, kulupu li ken kama e musi.

o kepeken len kule: len sina li pimeja la jan ante li ken ala lukin e sina. o kepeken len lawa kule a.

o jо e moku: sina pini tawa la o moku e ijo suwi. ni li wawa e sijelo sina.

ken la sina wile ala e ni – ken la sina wile awen seli. ni li pona kin a. taso, sina wile kama lete sama mi la – o kama kala a! **I**

jan li tawa sama kala